

Sammanställning svar Moras valenkät

Inför valet kommer Naturskyddsföreningen att satsa stenhårt på att lyfta miljöfrågorna till en av valets viktigaste. Kampanjen startade på allvar i samband med valet till EU-parlamentet där våra frågor kom högst upp på dagordningen. De partier som satsade på miljö belönades också av väljarna!

Naturskyddsföreningen satsar extra på att få in så många miljövänner som möjligt i höstens tre val. Kampanjen heter #miljörösta och innehåller bl a miljömärkning av riksdagskandidater. Läs mer på www.naturskyddsforeningen.se/val

Vårt strå till stacken är denna enkät till Moras partier.

Frågor till Moras partier inför valet

1. Tillväxt som överordnat mål

Vid en tillväxttakt på 2-5 % per år kommer en fördubbling av BNP att ske på bara 15-35 år och på 500 år kommer ekonomin växa sig 100 000-tals gånger större.

Sambandet mellan tillväxt och ökad användning av energi och råvaror är väl belagt. Fortsatt ekonomisk tillväxt av konventionellt slag leder därför till att det blir allt svårare att nå målen om ett stabilt klimat och ekosystem i balans. Det hävdas att så kallad grön tillväxt ska göra att sambandet mellan tillväxt och miljöpåverkan frikopplas. Enligt vår vetenskap finns idag inte forskning eller praktisk erfarenhet som visar hur detta ska åstadkommas för ekonomin i dess helhet. Att den svenska ekonomin idag skulle vara frikopplad är inte sant, om man räknar med de utsläpp vår import bidrar till.

Fråga: Bör tillväxt fortsätta att vara ett av de överordnade målen?

Om ja, hur går det ihop med kommunens ambitioner att minska sin miljöpåverkan?

Kd Ja

M JA det måste vara ett av målen

S Ja Vi Socialdemokrater är övertygade om att ett samhälle som växer har mer att dela. Mora är en landsortskommun och dessa behöver tillväxt för att inte avfolkas. Men vi menar att en tillväxt ska ske på nya sätt, klokt och genom nya ramverk

Nya sätt:

Socialdemokraterna är övertygade om att tillväxt inte enbart är ekonomisk. Tillväxt kan också vara social, ekologisk eller kompetensbaserad. Tillväxt som begrepp får inte begränsas till enbart att gälla producerade enheter eller BNP per capita. Vi Socialdemokrater vet att ett lands framgångar kan mätas på så många fler sett. Tillväxt av naturvärden eller tillgång till kultur är också en tillväxt som både skapar bättre levnadsstandard och jobb. Mora kan tänka nytt och innovativt runt exempelvis turism och besöksnäring.

Klok tillväxt:

Socialdemokraterna värnar en grön utveckling inom exempelvis industri och transportnäring. Vi kommer behöva transporter också i framtiden, men de borde drivas genom exempelvis biogas eller vätgas. Vi vet att svensk tillverkningsindustri är en viktig del av vår välfärd, men den ska ställas om med helt nya krav på råvaror, energiförsörjning och transporter. För Mora kan det handla om samordnade varutransporter och en aktiv stadsplanering där cyklar och bussar/tåg hela tiden prioriteras.

Nya ramverk:

Vi Socialdemokrater vill skapa ett helt nytt klimatpolitiskt ramverk för offentliga utgifter och konsumtion. Idag finns ett finanspolitiskt ramverk med budgetregler etc. Det ska nu vidgas och också omfatta klimat och miljö. Vi kan inte använda gemensamma resurser för att utarma våra barns och barnbarns miljö. I Mora kommer det handla om att inledningsvis göra klimat- och miljöanalyser av den budget som kommunfullmäktige antar.

V Nej

Mp Nej

2. Transporter – Flyg

Jordens medeltemperatur stiger. På tok för mycket och för snabbt, säger 800 av världens mest ansedda klimatforskare. Nyligen kollapsade ett jättelikt isberg i Arktis som leder till en stor havsnivåhöjning. I Sverige satsar beslutsfattarna fortfarande för fullt på motorvägsbyggen, extern handel, flygplaster och billiga fossila bränslen. Forskarna varnar för konsekvenserna; brist på mat och vatten, fler översvämningar, torka och stormar, kollapsade ekosystem och utdöda arter, fler skadeinsekter och sjukdomar, konflikter, vintrar utan snö m.m. Om vi agerar nu kan vi vända kurvorna. Men då måste politikerna börja jobba för klimatet på allvar.

Läs mer på <http://www.naturskyddsforeningen.se/vad-vi-gor/klimat>

*Fråga: Anser ditt parti att det är bra att kommunen subventionerar Mora flygplats med **x antal** kronor?*

Kd Ja Kommentar: Flygplatsen borde ges internationell status som gränsflygplats för att stärka besöksnäringen och öka antalet besökare från utlandet samtidigt som Norra Dalarnas näringsliv och befolkning kommer snabbare till det nordiska flygplatsnavet Kastруп.

M JA

S Mora kommun subventionerar inte Mora Flygplats

Kommentar: Kommunen bidrog i samband med att flygplatsen byggdes men nu hyrs den ut och subventioneras inte.

För en exportberoende kommun som Mora som dessutom saknar direkt koppling till en storstadsregion eller Europa, är flyget en viktig del för vår utveckling. Ännu så länge är tåget eller vägtransporter inte ett bra alternativ för alla typer av snabba transporter från områden som Mora. Flygplatsen i Mora är en viktig del i infrastrukturen för besöksnäringen. Vi anser dock att det är onödigt med en ny flygplats i Sälenområdet. En sådan etablering skulle inte innebära några minskade transferresor för besökare i fjällen. Ökade investeringar i väg och järnväg vore en bättre åtgärd som dessutom skulle gynna exportindustrierna i Västerdalarna.

Flygplatsen fyller också en viktig funktion vad gäller t ex brandövervakning och sjuktransporter i ett stort upptagningsområde

Vi Socialdemokrater är övertygade om att flygets miljö- och klimatbelastning skall minska. Det innebär att flygtrafiken skall prioriteras och då väljer vi Socialdemokrater att prioritera flygtrafik till glesbygd istället för till storstadsregioner som redan är välförsedda med kollektivtrafik

V Vet ej måste bli svaret när man både vill säga ja och nej.

Kommentar: Rent utsläppsmässigt så är det bättre att fylla ett flygplan med människor än att dessa människor/familjer ska åka i varsin bil från säg Danmark till Sälen då tåg knappast är ett realistiskt alternativ i praktiken. Kan sen bara flygmyndigheterna godkänna alternativa och miljövänligare jet bränslen som redan finns utvecklade så vill det till mycket mer effektivare elbilar än dagens (alla har inte råd med en Tesla) för att slå ut flyget när det gäller restid. Näringslivet runt omkring Mora behöver flyget för snabba resor över dagen. Sen kan vi tycka att om näringslivet som säger sig behöva flyget skulle behöva bidra med mer och inte belasta kommunbudgeten mer än nödvändigt. Tåget är tyvärr inget alternativ för det från Mora. Tror att här gäller det att vara pragmatisk i den här frågan. Så det är både och vad gäller flygplatsen...

Mp Nej Kommentar: Flyget som det ser ut idag är inte ett hållbart alternativ. Vi tycker inte att t.ex. tågresenärer som värnar om miljön ska behöva bekosta en flygplats i Mora som bidrar till en ökad miljöförstöring.

3. Transporter - Cykling

I höst startar Naturskyddsföreningen en kampanj med målet att klimatmaxa politiken. En av pusselbitarna i en klimatmaxad politik är ordentliga satsningar på cykeln. Idag är cykeln undanskuffad i politiken, istället får bilen mest hjälp av staten. Inte ens EN procent av Sveriges infrastrukturpengar går till cykelbanor. Ändå sker var tionde resa i Sverige på cykel. Det här vill vi förändra. Vi vill cykelchocka Sverige!

Problemen med bilköer över Noret-bron är ett välkänt lokalt problem. Cykeln är en av framtidens klimatsmartaste lösningar. Bygg välplanerade, sammanhängande cykelbanor. Låt cyklister slipa trängas med bilister och fotgängare. Ge snabba elcyklar och lastcyklar plats. Fler och bättre skyltar och cykelparkeringar. Inspireras av Köpenhamn som byggt en ringled för cyklister runt hela staden och Bogotá i Colombia där cyklandet femdubblats sedan borgmästaren bestämde sig för att cykelchocka stan med massor av nya cykelbanor!

<http://www.naturskyddsforeningen.se/nyheter/naturskyddsforeningen-presenterar-100-styrmedel-klimatpolitiken>

Fråga: Vill ert parti att Mora kommun ska anta en cykelplan med målet att fördubbla cyklingen?

Kd Ja Kommentar: En cykelplan skulle systematiskt och samordnat gå igenom behoven och var cykellederna i dag inte binds samman på ett säkert sätt.

M Om den ska fördubblas eller inte kan jag inte svara på. Vad ska då stå tillbaka? Det finns idag ganska så utbyggt cykelnät men det kan bli bättre. I och med ny plan av genomfart så kommer cykelvägar att läggas in.

S Ja Kommentar:

Cykel är ett av de bästa transportmedel vi har. På resor kortare än 5 km i en riktning ska cykeln vara huvudalternativet i Mora. Vi Socialdemokrater vill att kommunens transportplan kompletteras med en särskild cykelplan och kollektivtrafikplan. Vi vet också att andra kommuner arbetar aktivt med Cykelråd för att öka medborgarnas inflytande över cykelfrågorna. Vi vill utreda möjligheten till ett cykelråd i Mora och om det är möjligt skapa ett cykelråd.

Mora kommun har en plan för utbyggnad av cykelvägar. Takten i utbyggnaden påverkas av de ekonomiska förutsättningarna och problem med samordningen med Trafikverket som fått för lite investeringsmedel tilldelade av den nuvarande Alliansregeringen.

V Ja Kommentar: Och det gör vi. Vi bygger gång- och cykelvägar utefter en plan som är beslutad med Trafikverket. Men visst, det finns mer smarta lösningar än så. Vi går till val på avgiftsfri kollektivtrafik för 3:a valet i rad, något som till viss del blivit verklighet under Vasaloppveckan i tätortstrafiken efter förslag från Moravänstern.

Mp Ja Kommentar: Vi anser att cykeln är det perfekt transportmedlet i Mora. Geografiskt sett är Mora tätort väldigt litet och det är fullt rimligt att dagligen pendla över hela stan. Cykel är även ett fantastiskt sätt för att få vardagsmotion (vilket vi i Mora enligt statistiken är i stort behov utav).

Vi håller med om att mera pengar måste satsas på cykelbanor där vi kan cykla snabbt, enkelt och säkert. Dessutom bör snöröjningen utav cykelbanor prioriteras högre då nysnö försvårar cyklande väsentligt.

4. Mat – beredskap, bevarande av åkermark

JTI's rapport "R 410 Sveriges primärproduktion och försörjning av livsmedel – möjliga konsekvenser vid en brist på fossil energi" visar att 50% mindre fossil energi i Sverige leder till svält!

<http://www.jti.se/index.php?page=publikationsinfo&publicationid=958&returnto=96>

Beroendet av fossil energi måste brytas. Det krävs stora mängder energi för att producera, transportera och förädla livsmedel, och Sverige är bland de mest importberoende länderna i världen när det gäller mat. Ändå saknas fortfarande beredskap och en strategi för en omställning av Sveriges jordbruk och livsmedelsförsörjning. Åkermark asfalteras och bebyggs med extern handel överallt i Sverige (inte minst i Mora-Noret).

Svensk oljeimport sker huvudsakligen från tre länder: Ryssland (ca 40%), Norge (ca 25 %) och Danmark (ca 20%). Danmark förväntas sluta exportera olja om ca 5 år och Norge inom

ca 20 år! Vi kan i framtiden inte ha lika stor tillgång på billig fossil energi som vi har idag, vilket påverkar förutsättningarna för hur vår mat kan produceras och transporteras. Den svenska förståelsen och beredskapen för detta problem är låg. Det är dock glädjande att Mora kommun beslutat att införskaffa kommunala kor som kan användas till mat i de offentliga köken.

Fråga: Anser ni att beredskapen för att börja producera mycket mer livsmedel i Mora kommun är god (t ex genom bevarande av åkermark)?

Kd Nej Kommentar: Vid planering av nya bostads-, Handels- och industriområden skall jordbruksmark undvikas för att trygga kommande generationers behov av närodlade livsmedel.

M JA men det måste också finnas de som vill producera livsmedel. Mora kommun har tagit beslut om att köpa in 10 kor som ska driftas av en bonde i kommunen. Det är en start på något som kan bli mycket bra. Öppna landskap och kött till skolor och äldreboende på sikt.

S Nja Kommentar: Självfallet kan Mora kommun bli bättre på en lokal livsmedelsförsörjning. Vi vet att Sverige är importberoende och inte självförsörjande på livsmedel. Det är inte ett problem som enbart Mora brottas med. Problemet är också nationellt och kan inte enbart lösas av aktiva kommuner. Här krävs en aktiv politik i Sveriges Riksdag med regeländringar i Lagen om offentlig upphandling och nya avgifter på transporter för att finansiera en grön omställning.

Något som ofta glöms i diskussionen om lokal livsmedelsproduktion är hur kommunen använder utvecklar och förvaltar sin markreserv. Här kan Mora vara mer aktiv och skapa förutsättningar för markanvändning som gynnar miljö och livsmedel.

Åkermarken i Mora har dock alltid varit begränsad och mycket lite av marken är i kommunens ägo. De som utvandrade från Mora till USA är ett slående bevis på detta. Problemet i dag är att det inte finns ekonomiska förutsättningar för de som bedriver jordbruk att leva på det. Det är för små enheter och skapar därmed mycket transporter mellan enheterna. Detta kräver både arbetstid och flyttbara maskiner. Ett problem som hänger ihop med ägosplittringen på orten.

V Nej

Mp Nej Kommentar: All mat som serveras i kommunala kök ska vara närproducerad och helst ekologisk. Mora kommun måste använda sin konsumentmakt som inköpare att öka andelen närproducerad mat.

Vi anser att det krävs bättre planering och en ökad beredskap för att vi ska kunna producera mera lokal mat.

5. Mat – ekologiska livsmedel

Idag är nästan all mat vi äter i Sverige besprutad med kemiska bekämpningsmedel. Våra marker kryddas med klimatvårstingen konstgödsel. Giftigt avloppsslam sprids på våra åkrar. Och allt fler jordbruk läggs ned, vilket gör att värdefulla hagar och åkrar växer igen.

Vi vill äta mat som är fräsch på riktigt. Mat från gårdar där bonden kan jobba med respekt för naturen, djuren och människan. Vi vill att alla ska få njuta av massor av grönt och ekologiskt. Vi vill att varenda unge ska få äta frukt som är fri från bekämpningsmedel. Byt till eko! Läs mer på <http://www.naturskyddsforeningen.se/vad-vi-gor/jordbruk/eko>

Det är glädjande att Mora kommun idag köper in 27% ekologiska livsmedel. Borlänge har dock satt som mål att öka andelen från 46 % (2012) till 100 % år 2020.

Fråga: Vill ni öka produktionen och konsumtionen av ekologisk mat i Mora kommun? Varför/varför inte? Till hur mycket? Vad vill ni göra för att stimulera till mer ekologisk mat?

Kd Ja Kommentar: Utvecklingen behöver fortsätta i rätt riktning för att stärka ett miljömässigt uthålligt jordbruk och lokala livsmedelsproducenter.

M JA självklart ska vi göra det om det är det som våra kommuninvånare vill ha. Men det är samma sak här. Om det är en fördyring så måste annat stå tillbaka. Men det går att laga mat från grunden utan att det behöver kosta skjortan. Ett bra exempel är en skola i Tyresö.

S Ja Socialdemokraternas i Mora löfte är att ställa höga miljökrav och sociala krav vid offentlig upphandling av livsmedel, kemikalier och tjänster. Andelen ekologisk mat i välfärden ska vara minst 50 procent och allt kaffe, choklad, kakao och alla bananer ska vara Fairtrade.

Vi anser att det är viktigt med ekologiska livsmedel. Om tillgången på mark och utövare är begränsad i Mora så får produktionen bli på den ort där förutsättningarna finns.

V Ja

Det kan vi göra genom klimatsmarta upphandlingar men det ska ju finnas tillgång på alternativa produkter och det finns det ju inte alltid.

Mp Ja Vi vill öka produktionen av ekologisk mat och den närodlade maten ska finnas i tillräcklig utsträckning för att kunna försörja en stor del utav Mora kommun. Vi tror på ett lokalt-ekonomiskt-kretslopp där vi producerar det mesta utav vår egen mat och energi.

För oss är det i första hand viktigt att maten är närproducerad men vi ska sträva efter att den också ska vara ekologisk.

Vi vill stimulera detta genom att köpa mer närproducerad mat till de kommunala köken och på så vis få igång den lokala produktionen.

Miljöpartiet lämnade den 23/4 2014 in en motion till kommunfullmäktige om att vi vill ge upphandlingsenheten i uppdrag att ta fram förutsättningar för en funktionell livsmedelsupphandling där leverantören ombeds lösa kommunens önskemål om lokalt producerade livsmedel och/eller ekologiska.

Vi har som målsättning att 100% av alla livsmedel som serveras i kommunens kök ska vara ekologiska.

6. Mat – Fairtrade City

Fairtrade City är en diplomering till kommuner som engagerar sig för etisk konsumtion. Fairtrade City innebär att kommunen lever upp till kriterier som rör etisk upphandling, ett aktivt informationsarbete samt utbud av etiskt märkta produkter i butik och på arbetsplatser.

Ungefär 1000 städer är Fairtrade City-diplomerade runt om i världen. Konceptet finns i ett tjugotal länder i USA, Canada, Sydamerika, Europa, Australien. Nyligen blev Borlänge kommun utmärkta.

Fråga: Anser ditt parti att Mora kommun bör verka för att bli FairTrade City?

Kd Ja Kommentar: Etisk upphandling stärker goda producenter med långsiktighet och moral som ledstjärnor.

M Jag vet inte om det behövs. Grunden är att laga bra mat som är billig och som inte ger för mycket avtryck och som ungarna och de äldre gillar. Det finns många olika utmärkelser och jag undrar om varje kommun ska hoppa på alla dessa utmärkelser för att få ett diplom.

S Ja Kommentar: För oss Socialdemokrater är en rättvis handel grunden för en utveckling för alla människor. Vi Socialdemokrater i Mora vill att allt kaffe, choklad, kakao och alla bananer ska vara Fairtrade. Därför vill vi också följa exempelvis Borlänges exempel och försöka klara kraven för Fairtrade City.

V Ja

Mp Ja Kommentar: Att den mat och de varor som vi inhandlar produceras och levereras under schysta villkor känns som en självklarhet. Att Mora kommun ser över möjligheten att bli en FairTrade City borde vara ett bra steg på vägen.

7. Demokrati

Det aktiva medborgarskapet och den deltagande demokratin är viktig. Mora kommun satsar bl a på demokratidagar.

Fråga: Anser ni att det är viktigt att kommuninvånarnas delaktighet ökar i frågor gällande kommunens hållbarhetsarbete?

Kd Ja Ökat medborgardeltagande gör demokratin mer levande, att fler goda förslag presenteras och besluten bättre förankrade hos kommuninvånarna.

M Jag vet inte om denna fråga har varit uppe på en demokratidag. Men det är ju inte uteslutet att ta med den på kommande. Det har varit en specifik fråga som har lyfts och då får de olika grupperna arbeta med den.

S Ja . Socialdemokraterna i Mora vill fortsätta utveckla dialogmöten i frågor om samhällsplanering, näringslivsutveckling och trafik. Det är en viktig demokratifråga och är också ett bra sätt att ta tillvara medborgarnas kunskap och engagemang

V Ja Fortsätta arbetet med demokratidagarna

Mp Ja

För att skapa ett hållbart samhälle krävs en fungerande demokratisk ordning. Som det är nu fattas många beslut med ett kortsiktigt tänk och ofta är besluten förhastade och fattade på bristfälligt underlag. I ett demokratiskt och hållbart samhälle ska både opposition och medborgare få möjlighet att yttra sig i viktiga frågor. Vilket inte sker idag.

Vi vill:

1. Förmedla planerade beslut i tid
2. Inga förhastade beslut
3. Skapa tydligare direktiv för tjänstemän om när tjänsteskrivelser ska lämnas in
4. Låta allmänheten komma till tals

8. Hållbar utveckling i skolan

Skolan har ett tydligt uppdrag att bidra till en socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling. Det uppdraget förstärks i läroplanen (Lgr 11) där bland annat följande formulering finns med i inledningen:

”Genom ett miljöperspektiv får de (eleverna) möjligheter både att ta ansvar för den miljö de själva direkt kan påverka och att skaffa sig ett personligt förhållningssätt till övergripande och globala miljöfrågor. Undervisningen ska belysa hur samhällets funktioner och vårt sätt att leva och arbeta kan anpassas för att skapa hållbar utveckling.”

Tydligt ledarskap och kompetensutveckling för lärare är faktorer som har stor inverkan på skolornas arbete med hållbar utveckling i praktiken. Det visade en kartläggning som Naturskyddsforeningen gjorde bland landets kommuner 2013.

Läs mer på <http://www.naturskyddsforeningen.se/node/17190> Andra viktiga verktyg är de utmärkelser och certifieringar som skolor kan erhålla när de uppfyller vissa kriterier, t ex Skola för hållbar utveckling (Skolverket) eller Grön flagg (Stiftelsen Håll Sverige Rent).

Fråga: Vill ert parti främja lärande för hållbar utveckling i kommunens skolor?

Om ja, hur? Avser ni att göra någon särskild satsning, t ex genom kompetens-utveckling inom detta område eller genom att ge stöd för skolor och förskolor som vill bli certifierade, under nästa mandatperiod?

Kd Ja Kommentar: Med hållbar utveckling skall såväl yttre som inre, medmännisklig miljö betonas, d v s även människans agerande mot sina medmänniskor, alltså etik och moral, att själv i sin livsstil och vandel vara en god förebild.

M Ja och detta görs redan

S Ja Kommentar: Socialdemokraterna i Mora menar att dessa tre ben skapar förutsättningar för varandra. I skolan vill vi framförallt lyfta fram tre viktiga hållbarhets-satsningar som involverar elever, personal och föräldrar.

1) Bättre mat och mindre matsvinn

Vi vill fortsätta satsningen på ekologisk mat. Socialdemokraterna i Moras löfte är att ställa höga miljökrav och sociala krav vid offentlig upphandling av livsmedel, kemikalier och tjänster. Andelen ekologisk mat i välfärden ska vara minst 50 procent.

Vi vet också att vi slänger alltför mycket mat. I andra kommuner finns system för att väga matsvinn och premiera minskat matsvinn. Exempelvis kan en skola som minskar sitt matsvinn få de pengarna som motsvarar svinnet för att bjuda på efterrätt eller göra en lyxig Tacobuffé. Socialdemokraterna i Mora vill utreda ett system för uppföljning av matsvinn och baserat på det systemet skapa premier som alltid går tillbaka till elever och personal.

2) Fairtrade

En viktig del av skolan är att skapa förståelse för andra människor och deras levnadssituation både i Mora och andra delar av världen. Ett bra sätt att arbeta med social hållbarhet är Fairtrade. Socialdemokraterna i Mora vill involvera personal och elever för rättvis handel. Målet är att inom fyra år ska allt kaffe, choklad, kakao och alla bananer vara Fairtrade.

3) Fortsatt satsning på demokratiarbete

Mora kommuns ambitiösa demokratiarbete för barn och ungdomar ska fortsätta. Demokratidagarna ska värnas och elevråd och föräldraråd ska ges nya förutsättningar att delta i utvecklingen av Mora.

V Ja Under tidens gång har ju skolor blivit miljöcertifierade. Men behöver det egentligen vara en särskild satsning. Det tänket borde genomsyra hela verksamheten.

Mp Ja Vi tycker självklart att det är viktigt att skolan lär ut om en hållbar utveckling. Det är viktigt att denna utbildning sker på ett konkret och uppdaterat sätt med lärare som har aktuell fakta. För att främja detta är utbildning av lärare ett bra verktyg som bör lyftas fram.

9. Skog och biologisk mångfald

Att bevara den biologiska mångfalden och att nyttja ekosystemen på ett hållbart sätt är en förutsättning för att kunna nå de flesta andra miljömålen. FN har i en global plan – Nagoyaplanen - fastställt mål och åtgärder för att stoppa den snabba förlusten av biologisk mångfald.

Enligt Nagoyaprotokollet, som Sverige har undertecknat, ska minst 17% av alla landområden omfattas av områdesskydd eller motsvarande, och utrotningen av arter ska stoppas senast 2020. Flera av våra nationella miljömål syftar också till att skydda den biologiska mångfalden, inte minst målet om ”Levande skogar”. Dessvärre visar uppföljningar att detta mål, liksom flertalet andra nationella miljömål, inte kommer att kunna nås med idag beslutade eller planerade styrmedel.

Läs mer på <http://www.naturskyddsforeningen.se/vad-vi-gor/skog>

Fråga: Anser ert parti att Mora kommun ska verka för att ta ett lokalt ansvar för de åtaganden Sverige har – såväl nationellt som internationellt – när det gäller levande skogar och biologisk mångfald?

Kd Ja Mora kommun kan inventera förutsättningarna lokalt och lämna förslag på ytterligare objekt.

M Skog är inte något som vi har bristvara på i Mora kommun. Kommunstyrelsen blev inbjudna till Hemus-området innan sommaren där vi fick titta på levande skogar och vilka olika planer som fanns för avverkning, gallring eller att man ska låta den stå som den är. Jag tror att detta är en icke fråga för Mora som har så mycket skog runt omkring. Det blir mer en fråga för storstäder.

S Ja Mora kommun tar redan i dag ett ansvar för detta och har inrättat ett flertal reservat inom kommunens geografiska område för att bevara den biologiska mångfalden. Det är dock

staten som måste stå för den ekonomiska ersättningen till markägare som blir ekonomiskt drabbade vid inrättande av reservat.

Enligt Naturskyddsföreningens aktuella undersökning ligger Mora kommun i topp i Dalarna och på sjätte plats i hela Sverige vad gäller ”naturvårdsarbete” som t.ex. kunskap om naturvärden, skyddade områden, strandskydd och kommunala tjänster som arbetar med frågor som rör naturvårdsarbete

Socialdemokraterna i Mora vill också utveckla och dra nytta av forskningen och erfarenheterna som byggts upp inom Försöksparken i Siljansfors. Här finns en unik kunskap att dra nytta av inom kommunen.

V Ja Ddet gör vi redan på till exempel Hemusområdet.

Mp Ja Miljöpartiet de Gröna i Mora vill främja den biologiska mångfalden och avser att driva samma politik som vårt moderparti:

När den biologiska mångfalden krymper så hotas de ekosystem som mänskligheten är beroende av för ren luft, vatten, energi och mat. Därför måste skogen, jorden och vattnet brukas långsiktigt hållbart.

- omedelbart stoppa avverkningen av skyddsvärd skog,
- öka miljöhänsynen i skogsbruket
- stärka den biologiska mångfalden i skogen, på åkern, i havet och i sjöarna.

10. Kemikalier

Marknaden tillhandahåller idag långt över 100 000 syntetiska produkter som inte är säkert prövade angående skadlig inverkan på människor och annat levande. Tre exempel på kemikalier som bör granskas i skol- och förskolemiljön är PVC, bisfenol-produkter och bromerade flamskyddsmedel.

Ftalaterna som är mjukgörare i PVC finns i t ex plasmattor. De härmar naturliga hormoner och har vid djurförsök skadat fortplantningsförmåga och tillväxt. De avges hela tiden under mattans livstid tills den torkar och spricker.

Bisfenol A är utgångsmaterial för polykarbonatplast och lanserades på 1950-talet som ett P-piller. Plasten används vid tillverkning av leksaker, flaskor och livsmedelsförpackningar. På människor har man sett oönskade effekter i form av diabetes, missfall, övervikt och hjärt-kärlsjukdomar.

Bromerade flamskyddsmedel gör material svårantändliga och gör att de brinner långsammare. De finns i en mängd heminredning och elektronik, men även i textilier och barnvagnar. De är stabila och fettlösliga, anrikas därför i näringskedjorna och sprids över hela världen. Man finner dem i luften, i damm, blod och bröstmjölk. Största risken för människor av bromerade flamskyddsmedel är exponering i slutet av graviditeten då det kan ge bestående hjärnskador.

Läs mer på www.naturskyddsforeningen.se/giftfriforskola

Fråga: Vill ert parti minska exponeringen av hälsoskadliga kemikalier i Moras förskolor och skolor? Om ja, vilka konkreta åtgärder vill ni genomföra?

Kd Ja Skolan är kommunens största arbetsplats sett till elever, lärare och övriga anställda. Om de aktiveras för en bättre yttre och inre miljö kommer goda förslag att presenteras.

M Om det är så att det finns hälsoskadliga kemikalier i de leksaker som finns på förskolorna så är det bra om de minskas. Men jag kan inte uttala mig hur det ser ut på alla förskolor i Mora kommun.

S Ja Absolut viktigast är nya krav vid upphandling av tjänster, varor och om- och nybyggnation. Därför måste vi aktivt styra och följa upp upphandlingar med fokus på miljö och klimat. I upphandlingar måste vi ställa tuffare krav på exempelvis kemikalieanvändning. Socialdemokraterna i Mora vill att den tillsyn som görs av skolor, förskolor och andra välfärdsinstitutioner även skall omfatta kemikalier och andra miljö- och hälsofarliga ämnen. Socialdemokraterna i Mora vill också att invånare i samband med den energi- och klimatrådgivning som erbjuds redan idag också kan få information om gifter och hur de kan undvikas.

V Ja Upphandlingar skall genomsyras av klimatsmarthet.

Mp Ja Miljöpartiet de Gröna lämnade via Åsa Berg in en motion till Kommunfullmäktige 2014-01-24 där vi kräver att Mora kommuns förskolor ska bli en giftfri miljö. Vi vill att Mora kommun ska utarbeta en åtgärdsplan för en giftfri förskola. Planen ska innehålla förslag på åtgärder för inventering, sanering, inköp/upphandlingskrav, ersättning av giftiga material med giftfritt material, och upprättande av kontrollfunktioner för att undvika nya miljögifter på förskolan.

11. Lokalt, regionalt och nationellt perspektiv

I debatten avslås ibland åtgärder inom kommunen och regionen med motiveringen att detta inte är möjligt på grund av nationella regler och begränsningar.

Fråga: Kan ert parti ge exempel på en eller flera viktiga miljöfrågor i Mora kommun som hindras av begränsningar på det nationella planet och där vi behöver trycka på/påverka rikspolitiken?

Kd Vi tycker att såväl riks- som kommunpolitiken borde ta **nedskräpning, klotter, otillräcklig återvinning samt farhågorna för framtida råvarubrist** inom vissa sektorer på större allvar och agera mer.

M Jag kan inte komma på någon.

S Det finns flera frågor som påverkar en kommun som en kommun inte beslutar om när det gäller miljö- och klimatpolitik. Låt oss ge några exempel:

- 1) Självklart måste en kommun få ställa **höga krav på byggnation vid markförsäljning och planarbete**. Idag har regeringen tagit bort den möjligheten vilket försvårar kommunernas miljöarbete. Staten hindrar alltså kommuner från att ha höga miljöambitioner!
- 2) skattereglerna runt tjänsteresor måste ändras så det blir **lättare för kommuner att erbjuda subventionerade cyklar och kollektivtrafik till sina anställda**. Idag är allt uppbyggt för att erbjuda tjänstebilar för tjänsteresor. Det är både krångligt och svårt att subventionera cykel eller buss. Självklart måste Riksdagen också ge den möjligheten till Sveriges kommuner.

3) Ett sätt att skapa en sund konkurrens på vägtransporter är att skapa **vägslitageavgifter**. Det finns sådana avgifter i flera stora länder i Europa. Det skapar konkurrensneutralitet och gör miljövänliga alternativ mer attraktiva. En sådan avgift skulle kunna skapa förutsättningar för lokala transportföretag och järnväg i Mora. Men det beslutet förfogar Riksdagen över, och inte en enskild kommun.

V Till exempel Kommunens fordon: det viktigaste är att fordonen är miljöcertifierade inte att de kör på det klimatsmartaste bränslet. Syntetdiesel är ett mycket bättre bränsle än vanlig diesel. Men företag som tillverkar syntetdiesel kan inte vara med att lägga in begränsningar i anbudsproceduren... men det kan man påverka lokalt.

För en massa år sen gick Växjö i framkant genom att helt enkelt bygga om bilar till etanol. Nu har utvecklingen kommit därtill att man kan bygga om bilmotorer till att gå på vätegas med nollutsläpp som resultat. Problemet uppstår när man skall typregistrera om fordonen. Det kan vara knepigt att byta bränsle i en bil. Borde vara **lättare att byta till miljövänligare bränslen**.

Men oftast sker begränsningar i kommunens **upphandlingar**, där finns en del att göra nationellt vad det gäller lokal upphandling. Arvika-modellen har vi tagit upp som ett alternativ till dagens upphandlingar men där sägs EU stoppa det konceptet men jag är egentligen osäker på att det är så...

Mp Vet ej.